TRAFNIDIAETH CYMRU
TRANSPORT FOR WALES

Pwyllgor Archwilio a Risg

10 Gorffennaf 2026, 10YB, Pontypridd

Mynychwyr:
Marcia Sinfields (AS), Julian Edwards (JE), Heather Clash (HC), Jeremy Morgan (JM), Josh Hopkins (JH), Lorenzo Visentin (LV), Malcolm Payne (AS), Wilma Thomas (WT) Bronwyn Lillico (BL) (Sec)

Ymddiheuriadau:
Matthew Arthur (MA), Kerry O'Donovan (CG)

Ychwanegol:
Mandy Garrett (MG), Stuart Elliott (SE), Adam Jones (AJ), Lowri Joyce (LJ), David Morris (DM) (Deloitte)

---

1. Croeso ac ymddiheuriadau

1.1 Croesawodd y Cadeirydd fynychwyr. Nodwyd ymddiheuriadau, ac ni chodwyd unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb.

2. Cofnodion ac eitemau gweithredu

2.1 Adolygodd y Pwyllgor gofnodion y cyfarfod blaenorol. Nodwyd y byddai cyfrifon rheoli'n cael eu darparu i ARC mis Medi, gan fod gwaith yn mynd rhagddo i gydgrynhoi adroddiadau ar ôl gweithredu'r system newydd. Cymeradwywyd cofnodion cyfarfod ARC 17 Mehefin 2026 **.**

3. Adroddiad diweddaru'r Cadeirydd

3.1 Cyflwynodd y Cadeirydd ei adroddiad a myfyriodd ar y cyfeiriad cadarnhaol o deithio mewn perthynas â risg a rheolaethau mewnol. Diolchodd i HC, LV a WT am y gwelliannau a'r trafodaethau adeiladol sy'n cael eu datblygu.

3.2 Trafododd y Pwyllgor Gynllun Gwaith Blynyddol ARC. Cytunwyd y dylid symud ymgynghoriad ar daliadau hwyr Llywodraeth y DU i fis Medi, gyda dilyniant i gael ei gynnal gyda MA ynghylch y drafodaeth arfaethedig **(Camau gweithredu ar BL i drafod gyda MA).** Croesawodd y Pwyllgor hefyd gynnwys Adrodd Carbon a drefnwyd ar gyfer mis Rhagfyr.

3.3 Cadarnhaodd LV y dylai datblygiad y gwaith archwaeth risg ddychwelyd i'r Pwyllgor ARC ym mis Hydref, cyn ei ystyried yn y Bwrdd a nododd newid i *wahanu archwaeth risg oddi wrth archwaeth cyfle.*

3.4 Trafododd y Pwyllgor y ddogfen sy'n cysylltu meysydd ffocws y Bwrdd, risgiau, gweithgarwch y Pwyllgor Bwrdd ac amcanion y Prif Swyddog Gweithredol. Esboniodd JM y byddai'r ddogfen yn cefnogi cynllunio'r Pwyllgor, yn lleihau dyblygu, yn cryfhau cysylltiadau rhwng gwneud penderfyniadau ac awydd risg, ac yn cyfrannu at dirwedd lywodraethu symlach. Croesawodd yr Aelodau y dull a thynnodd sylw at bwysigrwydd sicrhau bod sicrwydd yn canolbwyntio ar feysydd strategol allweddol, gan gynnwys masnachfreinio bysiau, diwygio rheilffyrdd, trawsnewid CVL, integreiddio seilwaith, twf cwsmeriaid, data ac arloesi, a pherfformiad rheilffyrdd.

Cytunodd y Pwyllgor y dylid cynnwys y ddogfen ym mhecyn nesaf y Bwrdd, o bosibl fel is-eitem i ddiweddariad Cadeirydd yr ARC, ac y gellid ychwanegu colofnau pellach i olrhain sut mae'r Bwrdd a'r Pwyllgorau yn cyflawni eu rolau mewn perthynas â'r meysydd a nodwyd. **Gweithredu ar JM i symud ymlaen.**

Nododd y Pwyllgor Adroddiad Cadeirydd yr ARC, **ADOLYGU** Cynllun Gwaith yr ARC a **THRAFOD** dogfen Aliniad y Bwrdd, y Risg a'r Is-bwyllgor.

4. Adroddiad cryno chwarterol yr Archwilio Mewnol

4.1 Cyflwynodd WT yr Adroddiad Diweddaru Archwilio Mewnol, a oedd yn darparu gwybodaeth am gynnydd yn erbyn y cynllun archwilio, eitemau a gariwyd ymlaen, olrhain camau gweithredu a chamau hwyr. Gofynnodd WT i'r Pwyllgor am adborth.

4.2 Croesawodd yr Aelodau yr adroddiad fel ciplun clir o'r cynnydd. Nodwyd pryder am gamau hwyr, yn enwedig mewn perthynas â meysydd sylweddol o newid busnes, a gofynnodd am sicrwydd ar gau camau gweithredu sydd heb eu datrys. Cadarnhaodd WT y byddai meysydd gwendid sylweddol blaenorol yn cael eu hailymweld, byddai tystiolaeth yn cael ei cheisio cyn cau camau gweithredoedd, a byddai camau gweithredoedd yn cael eu cau lle mae newidiadau yn y busnes yn golygu nad oeddent bellach yn ddilys. Pwysleisiodd HC bwysigrwydd sicrhau bod aelodau ELT yn ymwybodol o gamau hwyr, gan y byddai cynnydd i'r aelod ELT perthnasol yn helpu i greu momentwm. Nododd y Pwyllgor fod gweithgareddau diweddar eisoes wedi digwydd i fynd i'r afael â chamau gweithredu nad oeddent wedi'u dilyn yn ddiweddar oherwydd materion adrodd.

4.3 Awgrymodd yr aelodau y gallai KPIs ar gyfer archwilio mewnol gefnogi cynyddu, gan gynnwys adrodd ar gamau rheoli nad ydynt yn cytuno arnynt a'r amser a gymerir o gyhoeddi'r adroddiad fel drafft i'w gwblhau.

4.4 Trafododd y Pwyllgor gamau rhagorol sy'n gysylltiedig â Pullman. [redacted]

CYMERADWYODD **y Pwyllgor** ohirio'r Archwilio Mewnol Seiberddiogelwch a'r Adolygiad Llywodraethu o Bolisïau a Gweithdrefnau i Gynllun Archwilio Mewnol 2026/27.

NODODD y Pwyllgor yr Adroddiad Cynnydd Archwilio Mewnol a **THRAFODWYD** gwelliannau yn y dyfodol i fformat yr adroddiad.

5. Adroddiadau Archwilio Mewnol

5.1 Cyflwynodd WT yr Adroddiadau Archwilio Mewnol canlynol i'r Pwyllgor eu hadolygu a'u nodi:

- Archwiliad Mewnol Allyriadau Carbon – Sgôr Rhesymol
- Llywodraethu a Phrosesau ar gyfer Delio â Digwyddiadau Sylweddol Archwilio Mewnol – Sgôr Sylweddol
- Rheolaethau Rheoli Masnachol ar Archwiliad Mewnol Cerbydau – Sgôr Rhesymol
- Rheoli Contractau Archwilio Mewnol – Sgôr Sylweddol

[redacted]

5.5 Trafododd y Pwyllgor yr adroddiad archwilio mewnol Rheolaethau Rheoli Masnachol ar Gerbydau. Nododd yr aelodau y cwestiwn sefydliadol o pryd y dylai trenau newydd symud o statws prosiect i BAU. Esboniodd WT fod contractau presennol wedi'u hadnewyddu i raddau helaeth i TfW a'u negodi mewn mannau eraill, ac y gallai contractau yn y dyfodol ddarparu cyfleoedd i ddylanwadu ar drefniadau yn fwy uniongyrchol.

5.6 Ystyriodd y Pwyllgor adroddiad archwilio mewnol Rheoli Contractau. Nododd HC fod yr archwiliad wedi cyflawni yn erbyn ei amcanion ond ei fod yn canolbwyntio ar y tîm contract canolog. Pwysleisiodd HC y dylai'r cam nesaf ystyried sut mae perchnogion contractau yn y busnes yn rheoli contractau, gan gynnwys arferion, hyfforddiant a pherchnogaeth. Cytunodd y Pwyllgor y dylid cofnodi'r gwahaniaeth hwn yn glir ac y dylai archwilio mewnol gynghori pryd y gellid cynnwys y gwaith pellach hwn **(Camau gweithredu ar WT).**

5.7 Nododd yr Aelodau fylchau rheolaidd mewn ymwybyddiaeth a hyfforddiant ar draws [redacted] rheoli contractau ac awgrymodd gryfhau hyfforddiant rheolwyr gorfodol mewn meysydd allweddol. Gofynnodd y Cadeirydd y dylid adolygu enwi ffeiliau a labeli statws er mwyn osgoi dryswch, yn enwedig pan fo papurau wedi'u marcio fel drafft neu derfynol.

Nododd y Pwyllgor yr adroddiadau archwilio mewnol a gyflwynwyd ers y cyfarfod ARC diwethaf.

6. Amgylchedd Rheoli Mewnol

6.1 Ymunodd AJ â'r cyfarfod a chyflwyno'r cynllun wedi'i ddiweddaru i gefnogi sicrwydd mewn perthynas â'r Amgylchedd Rheoli Mewnol. Diolchodd y Cadeirydd i AJ am y cyflwyniad clir. Cadarnhaodd HC fod y rhaglen wedi'i hailosod i'w gwneud yn fwy cyraeddadwy. Tynnodd HC sylw at ddwy flaenoriaeth uniongyrchol: dylanwadu ar reolaethau a mecanweithiau mewn amser real a darparu sicrwydd i ARC a'r Swyddog Cyfrifyddu. Croesawodd y Pwyllgor y cyflwyniad a gofynnodd a oedd y rhaglen yn ddigonol o adnoddau.

6.2 Gofynnodd Aelod am roi ffocws priodol ar refeniw teithwyr. Cydnabuodd WT a HC y pwynt a chytunodd y dylid ystyried refeniw teithwyr, risgiau refeniw bysiau yn y dyfodol a dysgu o reolaethau refeniw rheilffyrdd fel rhan o'r rhaglen a threfniadau masnachfreinio bysiau yn y dyfodol. Cynigiodd LV gymorth i'w alinio â nodi a rheoli risg strategol.

Mae'r Pwyllgor **wedi ADOLYGU** a **NODI** 'r Rheolaeth Fewnol Cynllun Amgylcheddol.

7. Diweddariad risg chwarterol

7.1 Cyflwynodd LV yr eitem a'i throsglwyddo i JH. Cymerodd JH yr adroddiad fel ei ddarllen ac amlygodd y cynllun rheoli risg menter, a oedd yn cefnogi'r amcan corfforaethol sy'n ymwneud â'r fframwaith rheoli risg menter. Nododd gynnydd da yn erbyn yr wyth gweithgaredd, gan gynnwys recriwtio rheolwr risg prosiect newydd a gwaith ar archwaeth risg ac awydd cyfle. Tynnodd JH sylw hefyd at adolygiad risg Cardiff Crossrail, a ddangosodd waith y tîm i adolygu a rhesymoli risgiau.

7.2 Croesawodd y Pwyllgor y cynllun rheoli risg menter a gofynnodd am weld cynnydd parhaus yn ei erbyn. Pwysleisiodd y Cadeirydd y byddai'r Bwrdd a'r Pwyllgor yn darparu cefnogaeth a her i'r tîm risg ac i berchnogion risg. Cadarnhawyd y byddai'r crynodeb o'r gofrestr risg strategol yn cael ei adrodd i'r Bwrdd bob chwarter, a disgwylir y diweddariad nesaf ym mis Medi.

7.3 Nododd LV fod y tîm yn symud o weinyddu risg i herio rheoli risg. Tynnodd sylw at y gostyngiad mewn risgiau Crossrail a chynghorodd y byddai dull tebyg yn cael ei gymryd ar gyfer y portffolio bysiau. Sylwodd hefyd mai dim ond dau risg strategol oedd wedi symud yn y chwarter diwethaf a gofynnodd am gefnogaeth y Pwyllgor i annog perchnogion risg i yrru symudiad mewn sgoriau risg.

7.4 Roedd yr aelodau yn cefnogi'r dull hwn a phwysleisiodd bwysigrwydd deall pa reolaethau neu sicrwydd ychwanegol oedd eu hangen i symud risgiau tuag at y targed. Trafododd y Pwyllgor a ddylid rhoi mwy o amlygrwydd i barhad busnes fel risg strategol. Cynghorodd LV fod parhad busnes a pharodrwydd adfer trychineb yn gryf mewn gweithrediadau rheilffyrdd ond yn llai aeddfed ar draws swyddogaethau eraill. Byddai hyn yn cael ei drafod yn ELT, gydag ystyried a ddylid dal y bwlch fel risg strategol. Nododd y Pwyllgor y byddai parhad busnes yn destun archwiliad mewnol yn ddiweddarach yn y flwyddyn ac y dylid adolygu'r amseriad pe bai'r rhaglen yn newid.

Mae'r Pwyllgor **wedi ADOLYGU** a **NODI** 'r Diweddariad Risg Chwarterol a'r Cynllun Rheoli Risg Menter

8. Cydymffurfio blynyddol â safonau'r Gymraeg

8.1 Ymunodd LJ â'r alwad. Croesawodd JE y cynnydd ac awgrymodd ymgysylltu uwch arall â Chomisiynydd y Gymraeg. Nododd hefyd bryderon am wallau a bylchau mewn systemau gwybodaeth cwsmeriaid dwyieithog ar drenau ac awgrymodd y gallai archwiliad yn ôl math o drên fod yn ddefnyddiol. **Camau gweithredu ar WT.** Cadarnhaodd Lowri y byddai'r adroddiad dwyieithog yn cael ei rannu gyda'r Pwyllgor a'i gyhoeddi gan Lywodraeth Cymru. **(Gweithredu ar LJ).**

NODODD **y Pwyllgor** y diweddariad llafar ar Gydymffurfiaeth Flynyddol â Safonau'r Gymraeg.

9. Sicrwydd Seiberddiogelwch

9.1 Ymunodd MG a SE â'r cyfarfod. Crynhoodd MG y cynnydd dros y 18 mis blaenorol, gan gynnwys ymgysylltu ac ymgysylltu â Chanolfan Gweithrediadau Diogelwch (SOC), CymruSOC, a phartner Darparwr Gwasanaeth Diogelwch a Reolir (MSSP), PRISM. Roedd hyn wedi bod ochr yn ochr â a chefnogi, gan ddatblygu gallu cudd-wybodaeth bygythiadau, profion treiddiad fflyd, a gwaith a [redacted]sg [redacted]

[redacted]

Y Pwyllgor:

NODWYD a **THRAFODWYD** y seiberosgo risg gyffredinol a'r gyrwyr sylfaenol.

NODODD AC **ADOLYGWYD** CYNNYDD YN ERBYN Y MAP FFORDD SEIBER A

Strategaeth Seiber wedi'i diweddaru.

NODODD yr angen i gefnogi mwy o ffocws sefydliadol ar lywodraethu ac atebolrwydd, gwytnwch a chynllunio parhad a arweinir gan fusnes, a sicrwydd cadwyn gyflenwi.

NODODD y gofyniad am fuddsoddiad parhaus ac aliniad traws-sefydliadol.

10. Diweddariad Cylch Gorchwyl ARC

10.1 Adolygodd y Pwyllgor y geiriad wedi'i ddiweddaru ar Gylch Gorchwyl ARC i gynnwys Caffael fel rhan o'i gyfrifoldebau a chydnabuodd y byddai angen i'r diwygiad hwn gael ei gymeradwyo gan y Bwrdd. Yna byddai'n cael ei ddilyn gan adroddiad ar Gaffael ym mis Medi ARC. Gweithredu ar BL i ysgrifennu at JE i gadarnhau ei gymeradwyaeth i'r ToR **(Gweithredu ar BL).**

Cytunodd y Pwyllgor, yn amodol ar dderbyn cadarnhad e-bost gan JE, i argymell i'r Bwrdd y Cylch Gorchwyl ARC wedi'u diweddaru.

11. Unrhyw Fusnes Arall

11.1 [redacted]

11.2 Trafododd y Pwyllgor a ddylid penodi aelod annibynnol ychwanegol gydag arbenigedd TG a seiber cryf i ddarparu her a chefnogaeth briodol. Nododd y Cadeirydd y byddai angen cwmpasu rôl o'r fath yn ofalus ac y byddai angen i'r unigolyn weithredu fel ffrind beirniadol gyda'r arbenigedd technegol a'r deallusrwydd emosiynol cywir.

11.3 Nododd JM y byddai unrhyw benodiad o'r fath yn benodiad Bwrdd a byddai angen iddo fynd trwy NomCo. Cytunwyd y byddai'r Cadeirydd yn siarad â Vernon Everitt ac y byddai achos busnes byr yn cael ei baratoi ar gyfer NomCo os yw'n briodol. **(Gweithredu ar MS.)**

Diolchodd y Cadeirydd i'r mynychwyr a chau'r cyfarfod.